ÖĞREN · 4. Sınıf · Sosyal Bilgiler

Küresel Bağlantılar

Kıtalar, ülkeler, komşularımız, Türk cumhuriyetleri ve dünyanın farklı kültürleri

Bu ünitede neler öğreneceğiz?

- ✓ Kıtaları ve okyanusları
- ✓ Bir ülkeyi tanıtırken nelere bakıldığını (başkent, nüfus, yüzölçümü, para birimi, dil…)
- ✓ Komşularımızı ve sınır kapılarımızı
- ✓ Türk cumhuriyetlerini ve onlarla bağlarımızı
- ✓ Farklı ülkelerin yemek, kıyafet, spor, bayram ve selamlaşma kültürlerini
- ✓ Farklı kültürlere saygı göstermeyi

👨‍👩‍👧 **Büyüklerimize not:** Evdeki bir atlas ya da dünya haritası üzerinde kıtaları ve komşularımızı birlikte bulun. Mutfağınızdaki ürünlerin etiketlerine bakarak hangi ülkelerden geldiğini (ithalat) konuşun. Farklı ülkelerden bir yemeği birlikte deneyip o ülkeyi araştırmak bu üniteyi eğlenceli hâle getirir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🌍 Dünyamız: Kıtalar ve Okyanuslar

Dünya yüzeyindeki büyük kara parçalarına **kıta** denir. Dünyada **7 kıta** vardır. Kıtaları birbirinden okyanuslar ve denizler ayırır.

Okyanuslar: **Büyük Okyanus** (en büyüğü), **Atlas Okyanusu**, **Hint Okyanusu**; ayrıca kuzey ve güney kutuplarını çevreleyen okyanuslar vardır.

Türkiye iki kıtada yer alır: **Anadolu** Asya'da, **Trakya** Avrupa'dadır.

🗺️ Yedi Kıta

Asya

En büyük ve en kalabalık kıta. Anadolu, Everest Tepesi ve Hazar Denizi buradadır.

Avrupa

Trakya bu kıtadadır. İstanbul ve Çanakkale boğazları Asya ile Avrupa'yı ayırır.

Afrika

En çok ülkenin bulunduğu kıta. Büyük Sahra Çölü ve Nil Nehri buradadır.

Kuzey Amerika

ABD, Kanada ve Meksika bu kıtadadır.

Güney Amerika

Brezilya, Arjantin ve Şili buradadır. Amazon ormanları ve Amazon Nehri bu kıtadadır.

Okyanusya

En küçük kıta. Avustralya ve Yeni Zelanda buradadır; kanguru bu kıtada yaşar.

Antarktika

Güney Kutbu'ndaki buzlarla kaplı en soğuk kıta. Kalıcı olarak yaşayan insan yoktur, yalnızca araştırmacılar bulunur.

Türkiye

Anadolu Asya'da, Trakya Avrupa'da

✏️ Haydi deneyelim — Hangi kıtada? Daire içine al.

Okyanusya

Asya

Antarktika

Afrika

Afrika

Avrupa

Güney Amerika

Asya

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🧭 Ülkeleri Tanıyalım

Bir devletin yönetiminde olan, sınırları belli, bağımsız toprak parçasına **ülke** denir. Dünyada yaklaşık **195** bağımsız ülke vardır. Bir ülkeyi tanıtırken şunlara bakarız:

🏛️ **Başkent**
Ülkenin yönetildiği şehir

👥 **Nüfus**
Ülkede yaşayan insan sayısı

📐 **Yüzölçümü**
Ülkenin kapladığı alan (km²)

₺ **Para birimi**
Alışverişte kullanılan para

🗣️ **Dil**
Konuşulan dil

🇹🇷 **Bayrak**
Ülkenin sembolü

🌦️ **İklim**
Hava durumunun uzun süreli hâli

🏞️ **Yeryüzü şekilleri**
dağ, ova, göl, deniz

📊 Bilgi Kutusu

👥	**Nüfus**	En kalabalık ülkeler Hindistan ve Çin'dir (her biri yaklaşık 1,4 milyar kişi). Türkiye'nin nüfusu yaklaşık 85 milyondur.
📐	**Yüzölçümü**	En büyük ülke Rusya'dır. Türkiye yaklaşık 780 bin km² ile büyük ülkeler arasındadır.
🏛️	**Başkentler**	Türkiye – Ankara, Almanya – Berlin, Rusya – Moskova, Japonya – Tokyo, Çin – Pekin, ABD – Washington
💰	**Para birimleri**	Türkiye – Türk lirası, ABD – dolar, Avrupa Birliği ülkelerinin çoğu – avro, İngiltere – sterlin, Rusya – ruble
🗣️	**Diller**	Bazı ülkelerde birden fazla dil konuşulur: İsviçre'de Almanca, Fransızca ve İtalyanca konuşulur.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🇹🇷 Komşularımız

🇧🇬 **Bulgaristan** Sofya 🇬🇷 **Yunanistan** Atina	**KARADENİZ** 🌊	🇬🇪 **Gürcistan** Tiflis
EGE DENİZİ 🌊	🇹🇷 **TÜRKİYE** Ankara	🇦🇲 **Ermenistan** Erivan 🇦🇿 **Azerbaycan (Nahçıvan)** Bakü 🇮🇷 **İran** Tahran
AKDENİZ 🌊	🇸🇾 **Suriye** Şam	🇮🇶 **Irak** Bağdat

🧭 Yukarısı kuzey, sağı doğu. Bu bir harita değil, yönleri gösteren bir şemadır.

Türkiye'nin **8 kara komşusu** vardır. En uzun kara sınırımız **Suriye** ile, en büyük komşumuz **İran**'dır. Üç tarafımız denizlerle çevrilidir; denizlerimize **Mavi Vatan** deriz.

✏️ Haydi deneyelim — Doğru sözcüğü daire içine al.

🇦🇿	🇬🇷		🍕
Bakü **Tiflis**	**Atina** **Sofya**	**KKTC** **Kırgızistan**	**İtalya** **Çin**

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🛂 Sınırlar ve Sınır Kapıları

Ülkeleri birbirinden ayıran çizgilere **sınır** denir. Başka bir ülkeye izinsiz girilemez; **pasaport** ve bazı ülkeler için **vize** gerekir. Ülkeler arasında geçiş **sınır kapılarından**, havalimanlarından ve limanlardan yapılır.

🇧🇬 **Kapıkule**
Bulgaristan

🇬🇷 **İpsala, Pazarkule**
Yunanistan

🇬🇪 **Sarp**
Gürcistan

🇦🇿 **Dilucu**
Azerbaycan (Nahçıvan)

🇮🇷 **Gürbulak, Esendere**
İran

🇮🇶 **Habur**
Irak

🇸🇾 **Cilvegözü, Öncüpınar**
Suriye

✈️ **Havalimanları, limanlar**
da sınır kapısıdır

🤝 Komşularımızla Bağlarımız

🇧🇬 **Bulgaristan**
Başkent Sofya. Uzun yıllar Osmanlı yönetiminde kaldı; Türk soydaşlarımız yaşar.

🇬🇷 **Yunanistan**
Başkent Atina. Atatürk'ün doğduğu Selanik bu ülkededir.

🇦🇿 **Azerbaycan**
Başkent Bakü. Kardeş ülkemiz: "İki devlet, tek millet."

🇬🇪 **Gürcistan**
Başkent Tiflis. Sarp sınır kapısıyla Karadeniz'den bağlıyız.

🇦🇲 **Ermenistan**
Başkent Erivan. Bu ülkeyle sınır kapımız şu an kapalıdır.

🇮🇷 **İran**
Başkent Tahran. En büyük komşumuzdur; ticaret ve turizm bağlarımız güçlüdür.

🇮🇶 **Irak**
Başkent Bağdat. Osmanlı yönetiminde kaldı; Türkmen soydaşlarımız yaşar.

🇸🇾 **Suriye**
Başkent Şam. En uzun kara sınırımız bu ülkeyledir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🤝 Türk Cumhuriyetleri

Ülke	Başkent	Para birimi	Alfabe
🇹🇷 Türkiye	Ankara	Türk lirası	Latin
🇹🇷 KKTC	Lefkoşa	Türk lirası	Latin
🇦🇿 Azerbaycan	Bakü	manat	Latin
🇺🇿 Özbekistan	Taşkent	som	Latin
🇹🇲 Türkmenistan	Aşkabat	manat	Latin
🇰🇿 Kazakistan	Astana	tenge	Kiril → Latin'e geçiyor
🇰🇬 Kırgızistan	Bişkek	som	Kiril

Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan ve Kırgızistan **1991**'de Sovyetler Birliği dağılınca bağımsız oldu. **KKTC** 1983'te kuruldu; ona **Yavru Vatan** deriz. Ortak dilimiz, tarihimiz ve bayramlarımız vardır: **Nevruz**, **Hıdrellez**, Ramazan ve Kurban bayramları.

🌐 Bizi Birbirimize Bağlayan Kurumlar

🤝	**TİKA**	Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı: Türk cumhuriyetleri ve dost ülkelerle eğitim, sağlık, kültür alanlarında yardımlaşmayı sağlar.
🎓	**YTB**	Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı: Yurt dışındaki Türklere ve ülkemizde okuyan yabancı öğrencilere destek olur.
🌍	**Türk Devletleri Teşkilatı**	Türk devletlerinin iş birliği yaptığı kuruluştur. Ortak Türk alfabesi üzerinde de çalışmalar yapılmaktadır.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🎎 Farklı Kültürler

Bir toplumun dili, dini, yemekleri, giysileri, oyunları, sporları, sanatı, bayramları ve gelenekleri onun **kültürünü** oluşturur. Kültürler; iklime, yeryüzü şekillerine, geçim kaynaklarına, dine, dile ve diğer milletlerle ilişkilere göre farklılaşır. Komşu ülkelerin kültürleri birbirine daha çok benzer.

Farklı kültürler bize ilginç gelebilir. Onlarla alay etmez, **saygı gösteririz**; çünkü farklılıklar dünyanın zenginliğidir.

🍽️ Dünya Mutfağı

Türkiye
kebap, köfte, yaprak sarması, baklava; yemeğe evin büyüğü başlar

İtalya
pizza, makarna

Japonya
suşi; yemek çubukla yenir

Çin
pirinç pilavı, Pekin ördeği; çubukla yenir

Hindistan
baharatlı yemekler; yemek sağ elle yenir

Macaristan
gulaş çorbası

Fransa
peynirleri ve ekmekleriyle ünlüdür

Kazakistan
misafire çay bardağı yarım doldurulur, sık sık tazelenir

✏️ Haydi deneyelim — Oku ve doğru cevabı daire içine al.

Dünyada kaç kıta var?

(7) (5)

Kaç kara komşumuz var?

(8) (6)

En büyük komşumuz?

(İran) (Irak)

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

👘 Geleneksel Kıyafetler ve Sporlar

Japonya
kadınlar bayramlarda kimono giyer; sumo, judo, karate

Hindistan
kadınların sarisi; kriket sevilir

İskoçya
erkekler kilt (ekoseli etek) giyer; golf burada doğdu

Türkiye
yöresel kıyafetler: bindallı, üç etek, şalvar; yağlı güreş, cirit

ABD
beyzbol, basketbol

İspanya
flamenko dansı

İngiltere
kriket, futbol

Brezilya
samba dansı, futbol

🎉 Bayramlar ve Festivaller

Müslüman ülkeler
Ramazan ve Kurban bayramları

Hristiyan ülkeler
Noel ve Paskalya

Türk dünyası
Nevruz ve Hıdrellez

Türkiye
23 Nisan, 19 Mayıs, 30 Ağustos, 29 Ekim millî bayramları

Brezilya
Rio Karnavalı

Hindistan
Holi renk festivali

Japonya
Kiraz Çiçeği (Hanami) zamanı

Çin
Bahar Bayramı (Çin Yeni Yılı)

✏️ Haydi deneyelim — Oku ve doğru cevabı daire içine al.

En uzun sınırımız?

Suriye Bulgaristan

En kalabalık kıta?

Asya Avrupa

Yurt dışına çıkarken?

pasaport karne

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🙏 Selamlaşma ve Gelenekler

🤝
Türkiye
Büyüklerin eli öpülür; evlere ayakkabıyla girilmez.

🙇
Japonya
Eğilerek selamlaşılır (ojigi); origami ve ikebana sanatları yaygındır.

🙏
Hindistan
Eller birleştirilip "Namaste" denir.

😴
İspanya
Öğle sıcağında "siesta" denilen kısa bir dinlenme yapılır.

↔️
Bulgaristan
Baş sağa sola sallanınca "evet", aşağı yukarı sallanınca "hayır" demektir.

🍽️
Kore
Evin en büyüğü başlamadan yemeğe başlanmaz.

🏛️ Dünyanın Ünlü Yapıları

Eyfel Kulesi
Fransa

Pisa Kulesi
İtalya

Piramitler
Mısır

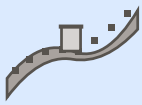
Çin Seddi
Çin

Tac Mahal
Hindistan

Özgürlük Heykeli
ABD

Kâbe
Suudi Arabistan

Ayasofya
Türkiye

🌐 Ülkeler Birbirine Bağlıdır

🚢
İhracat
Ülkemizde üretilip başka ülkelere satılan ürünler (fındık, araba, halı...)

📦
İthalat
Başka ülkelerden satın aldığımız ürünler

✈️
Turizm
Her yıl milyonlarca turist ülkemizi ziyaret eder.

📞
İletişim
Uzaklardaki insanlarla anında haberleşiriz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026